

Entrevista

Sylvain Athiel, autor de la novel·la "Conquérrants des ondes!"

Una novel·la, que sortirà publicada el mes vinent a França, converteix el Principat en l'escenari d'una narració d'aventures a partir de la història de la mateixa ràdio andorrana durant els anys 1930 i 1940.

"A Ràdio Andorra van néixer principis fundadors de la comunicació moderna"

El llibre s'endinsa en els mites que giren sobre l'emissora i el paper que va tenir en l'espectre ideològic de l'època

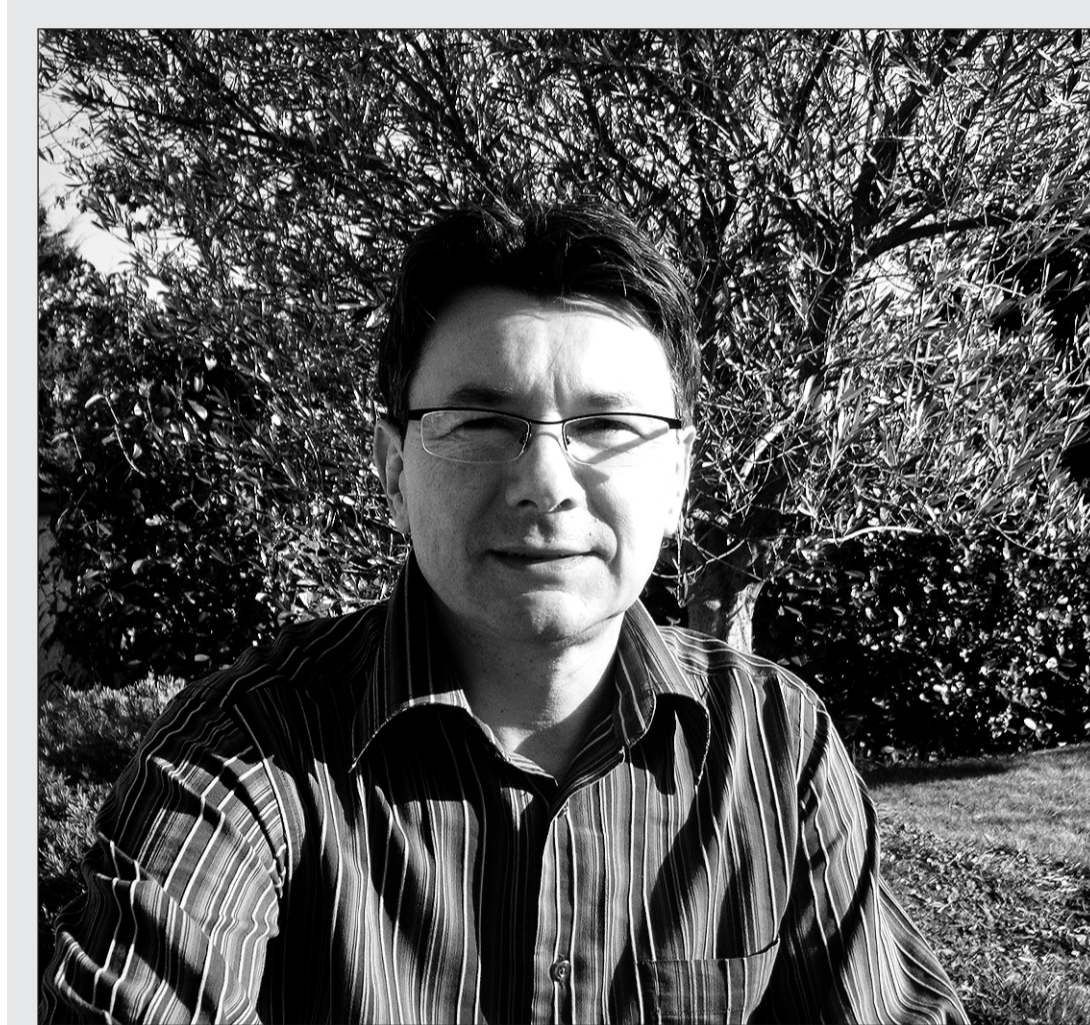
Joan Antoni Guerrero
Andorra la Vella

Conquérrants des ondes! és el títol d'un nou llibre, a punt de publicar-se a França i on Andorra esdevé l'escenari d'una aventura radiofònica única. L'autor de la novel·la, Sylvain Athiel, ha ofert una entrevista al Diari per avançar alguns detalls al voltant del llibre. Al capdavant de diferents iniciatives de la ràdio pública francesa, Athiel va descobrir la seva passió pel món de la ràdio quan només tenia deu anys i, precisament, va ser en una visita als estudis de Sud Radio a Andorra. Ara, ha donat forma de novel·la als coneixements que sobre Radio Andorra ha anat recopilant al llarg dels anys. *Conquérrants des ondes!* sortirà el 15 de febrer, publicada per l'editorial Privat. Encara està pendent la possibilitat que l'obra aparegui en català, tot i que ja hi ha interès per part de l'editorial lleidatana Pagès Editors.

Interessat en el fenomen de les ràdios lliures, Athiel ha estat responsable de programes de diverses emissores i treballa actualment com a cap de programes de la pública Radio France a Tolosa.

—Quina és la tesi principal de la vostra novel·la i per què va triar com a material narratiu la història de Radio Andorra i Radio Tolosa?

—“Des de sempre han circulat un bon nombre de rumors al voltant de Radio Andorra. Crec que és hora de mostrar que la realitat és encara més increïble. El llibre explica els destins íntimament lligats de dues grans ràdios de la primera meitat del segle XX, humanament, tecnològicament, geogràficament i políticament. Per comprendre la història de Radio Andorra, convé en efecte posar la seva creació en perspectiva amb la situació francesa dels anys 1930. Els defensors del monopoli estatal de la radiodifusió i els partidaris de la llibertat de les ones combatien. El context polític posa en perill alguns dels pocs emissors privats autoritzats després de llargues negociacions, una d'elles la molt influent Radio Tolosa. Finalment, es tracta d'un llibre de plaer. Pren voluntàriament la forma

L'autor del llibre, Sylvain Athiel, treballa des de fa anys a la pública Radio France.

d'un novel·la d'aventures per al gran públic i no pas la d'una tesi avorrida dirigida a especialistes previnguts.”

—L'interès sobre la Segona Guerra Mundial no ha parat de créixer els darrers anys. En el context radiofònic d'aquest conflicte bèl·lic, quin paper hi va jugar l'emissora andorrana?

—“Un paper sorprenent i que no és pas tan neutre com s'ha volgut fer creure. *Conquérrants des ondes!* revela per quines raons els inversors francesos van decidir fer parlar la ràdio andorrana en espanyol! Explica també les relacions que lliguen els dirigents de l'emissora amb Pierre Laval, cap del govern de Vichy. No obstant això, la programació de la ràdio sembla imparcial ja que no s'emetia cap informació. Però l'existència mateixa de l'emissora va ser l'objecte d'apostes molt importants. Li devem, per exemple, i de rebot, el naixement de Radio Monte-

carlo!”

—Quines anècdotes rellevants del llibre poden interessar al públic andorrà?

—“Segurament totes! Ara, seriosament, aquest llibre vol ser un simple homenatge respectuós a aquest país, Andorra, fora del comú. S'hi troba una descripció documentada d'aquesta Andorra una mica misteriosa dels anys 1930 i 1940, que alguns consideren com feudal i que es disposaven a explotar... mentre d'altres, meravellats per l'encant dels seus paisatges i les seves tradicions, van protegir amb passió traslladant-ho a poemes o films.”

—Ha dit que l'emissora va ser neutra. Així amb la França ocupada els nazis no en van fer un ús propagandístic?

—“Tot fa pensar que els nazis, malgrat les nombroses temptatives tangibles no haurien posat mai la mà a l'emissora. Mentrestant, la direcció almenys oportunista així com les freqüencions

perilloses de Jacques Trémoulet durant la guerra, el fundador de Radio Andorra, van fer que ell fos condemnat a mort per espionatge i traïció. Va ser de seguida absolut. El dossier al seu càrrec i l'argument nazi havia estat ostensiblement i matusserament sostingut pels incondicionals del monopoli estatal, preocupats abans de tot d'obtenir el tancament de Radio Andorra.”

—Què hi ha de cert en els rumors que expliquen que des de Radio Andorra s'enviaven missatges codificats que servien per realitzar atacs durant la guerra?

—“Nombrosos testimonis concorden a mostrar que Radio Andorra ha estat utilitzada per les xarxes de resistents de l'Arieja. La ràdio emetia els discos que donaven testimoni que les expedicions interfrontereres havien arribat a bon port. Però probablement no pas com s'ha dit que els missatges servissin per guiar conjunts de submarins

i esquadres senceres d'avions”.

—Quin creu que va ser el paper que van jugar les autoritats andorranes de l'època?

—“No cal dubtar ni per un instant de la seva prudència. Però quin poder tenien ells veritablement davant d'una situació que posava en joc els interessos de Franco i de França? Els andorrans naturalment han defensat durant molt de temps aquesta ràdio que els oferia una projecció internacional. Fins al moment que, esdevingudes insuportables, les batalles d'interès van tenir lloc a la mateixa Andorra amb l'arribada de Sud Radio: “Prou colonització!”

—Per a la realització del llibre, quins arxius ha consultat?

—“Crec que tots, excepte aquells que n'ignoro l'existència... El terreny estava preparat per algunes recerques universitàries, escasses, però de qualitat. He remogut moltes caixes de cartró i he empassat quilos de pols als arxius! Però considerant que també havia de relatar una formidable aventura humana, m'he afanyat, abans que no fos massa tard, a privilegiar els testimonis directes. Aquesta va ser l'ocasió de trobades apassionades.”

—Quin retrat de situació faria de les relacions que existien entre Radio Tolosa i Radio Andorra durant els anys de la Segona Guerra Mundial?

—“L'una va ser naturalment creada per l'altra, aquesta és la tesi que jo defenso. Radio Tolosa nacionalitzada, després suprimida fins a l'alliberament, ha continuat vivint a través de Radio Andorra. Els seus creadors, pioners i amb un talent sorprenent, van seguir a Andorra amb les seves investigacions. La utilització de les veus femenines, per exemple, va ser una veritable revolució dins el paisatge radiofònic clarament masculista de l'època. A Tolosa, com a Andorra, són inventats un bon nombre de principis fundadors de la nostra comunicació moderna. En aquest sentit, la conclusió del llibre apel·la, com si féssim l'ullet, a reflexionar al voltant de l'interès que hi hauria avui perquè tornés a cobrar actualitat aquest passat tan ric.”